

5. Закон України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» від 17 червня 1999 року № 758-XIV // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 32, ст. 268.

Annotation. In the article investigational problems and the peculiarities of the formation and the development market of sugar beet production. A number of measures to optimize the production of sugar beet and sugar market.

Key words: market of sugar beet production, world sugar market, sale price of sugar beets, Wholesale price of sugar, raw sugar.

УДК 334.722.8

Л.В. Шостак, к.е.н., доцент,

С.В. Павлова, здобувач, ВНУ імені Лесі Українки м.Луцьк

ЗМІНА ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ВПЛИВОМ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті визначено загальні засади визначення ринкової вартості підприємства, що має елементи корпоративного управління. Запропоновано розглядати вплив корпоративного управління на зростання вартості підприємства через призму його інвестиційної привабливості.

Ключові слова: ринкова вартість підприємства, корпоративне управління, акціонерне товариство, інвестиційна привабливість.

У ринковій економіці підприємство є економічною основою кожної держави, визначає тенденції її соціально-економічного розвитку. Найбільш вагомий вплив на економічний розвиток країни здійснюють підприємства з акціонерною формою власності. На сьогоднішній день приблизно три чверті промислового потенціалу України функціонує у вигляді акціонерних товариств і саме вони виробляють більше 75% ВВП [1; 2; 3]. Поява акціонерної форми господарювання в Україні зумовлена процесами приватизації, розвитком ринку цінних паперів та адаптацією досвіду зарубіжних країн щодо ефективного управління корпораціями (еквівалент українських акціонерних товариств). Популярності набула концепція максимізації вартості, прийнята у світі як базова модель розвитку бізнесу. Забезпечення спрямованості управління та всіх цілей підприємства на досягнення зростання його ринкової вартості дозволяє досягти сталого розвитку підприємства у довгостроковій перспективі. Разом із тим, адаптація світового

досвіду потребує радикальної зміни корпоративного мислення власників та менеджерів вітчизняних підприємств, спрямованого на зростання вартості. Але на практиці управління вартістю як інтегральним показником, що об'єднує результати діяльності українських акціонерних товариств, перспективи їх розвитку, потенціал та якість корпоративного управління, перебуває у стадії становлення.

Теоретичні та методичні аспекти формування ринкової вартості висвітлені в працях таких вчених як Т. Коупленд, Р. Каплан, Д. Нортон, С. Майерс, Ф. Модільяні, Дж. Мурін, Ш. Пратт, А. Раппапорт, В. Шарп, Л. Абапкін, С. Валдайцев, А. Козирев, А. Ковальов, М. Федотова та інших. Фундаторами корпоративного управління прийнято вважати А. Берлі та Г. Мінза. Значний внесок у розробку основ корпоративного управління зробили такі науковці, як Дж. Бенкет, Р. Монкс, В. Салмон, А. Воронкова, В. Євтушевський, Д. Задахайло, О. Кібенко, Т. Момот, О. Сохацька. Однак актуальним залишається пошук взаємозв'язку між корпоративним управлінням та ринковою вартістю підприємства.

Метою даного дослідження є виявлення взаємозалежності ринкової вартості підприємства та корпоративного управління; виявлення шляхів вдосконалення корпоративного управління, спрямованого на максимізацією вартості суб'єкта господарювання.

На нашу думку, показник ринкової вартості компанії потрібно розглядати як найважливіший інтегральний показник, який адекватно відображає економічну ефективність підприємства, його фінансову успішність, конкурентоспроможність та перспективи майбутньої діяльності, і формується під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Зростання вартості підприємства є критерієм ефективності для всіх зацікавлених осіб. Процес формування ринкової вартості підприємства передбачає поліпшення стратегічних і тактичних управлінських рішень за рахунок концентрації загальних зусиль власників, менеджерів та персоналу на ключових факторах вартості. Цей процес також розуміють як поєднання вартісного мислення й управлінських процесів і систем, необхідних для трансформації такого мислення у конкретні дії. Наявність вартісного мислення означає, що усі зацікавлені особи, не зважаючи на різноманітність інтересів, бачать своє головне фінансове завдання в максимізації вартості. [4]. На досягнення узгодження інтересів власників, менеджерів, акціонерів та працівників і підвищення економічної ефективності діяльності підприємства має бути спрямована система корпоративного управління. Вагомий внесок у розв'язання проблеми взаємозв'язку ринкової вартості та корпоративного управління

зробила Момот Т.В. [5; 6]. Вона вважає, що корпоративне управління має розглядатись як передумова розвитку бізнесу. Впровадження ефективної системи корпоративного управління дає пряму фінансову вигоду, позитивно впливає на фінансові показники діяльності акціонерного товариства, підвищує інвестиційні переваги. [6, с. 310] Євтушевський В.А. характеризує корпоративне управління як процеси регулювання власником руху його корпоративних прав із метою отримання прибутку, управління корпоративним підприємством, відшкодування витрат через отримання частки майна при його ліквідації. [7, с. 10]

Корпоративне управління - це комплексна система внутрішніх і зовнішніх механізмів, спрямована на узгодження інтересів всіх суб'єктів корпоративних відносин і реалізації ефективного інвестиційного процесу в акціонерному товаристві для максимізації його ринкової вартості. [5]

Корпоративне управління стосується корпоративних фінансів, управління активами, визначення вартості підприємств на ринку, механізму інвестування. Результатами ефективного корпоративного управління має бути розуміння чинників вартості бізнесу, виражені стратегічні та інвестиційні рішення, ефективна організаційна структура, постійне зростання вартості бізнесу. Одним з головних чинників, що впливає на успішну діяльність підприємства є можливість його доступу до інвестиційних ресурсів. Але на їх залучення не варто розраховувати, якщо підприємство не має ефективного корпоративного управління, тобто належного захисту прав інвесторів, надійних механізмів управління та контролю, відкритості і прозорості своєї діяльності. Значний вплив на рівень вартості підприємства має інвестиційна діяльність. Завдяки інвестуванню коштів у підприємство збільшується не тільки його капіталізація, а й зростають надходження до бюджету, відбувається розвиток інфраструктури, модернізація технологій, розвиток фондового ринку, вдосконалення управлінської системи. Зростання ринкової вартості підприємства викликає у інвесторів додатковий інтерес, тим самим сприяє припливу фінансових ресурсів, підвищенню іміджу компанії. Інвестиційну привабливість підприємства слід розглядати як рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства. [8] Тобто інвестиційна привабливість є критерієм доцільності інвестування коштів у підприємство. Об'єктивна оцінка інвестиційної привабливості підприємства безпосередньо залежить від прозорості, достовірності й повноти фінансової звітності, на підставі якої інвестор може ухвалювати рішення щодо доцільності й обсягів інвестування, контролювати їх ефективне використання. Аналіз досліджень

провідних міжнародних консалтингових компаній свідчить, що більшість інвесторів готові витратити додаткові кошти при інвестуванні в компанії з добрим корпоративним управлінням. Середньорічний приріст вартості компаній з високими стандартами корпоративного управління на 8,5% більше, ніж в інших компаніях. [6, с.305, 307]. Для досконалого корпоративного управління необхідно досягти ефективної фінансово-господарської діяльності та інвестиційної привабливості підприємств.

Отже, ми вважаємо, що вплив корпоративного управління на зростання ринкової вартості підприємства опосередковується інвестиційною привабливістю підприємства, його іміджем, використанням інновацій (рис.1).

На нашу думку, для ефективної діяльності підприємства необхідно змінити та вдосконалити деякі елементи корпоративного управління: удосконалити механізм управління ризиками і систему внутрішнього контролю; поліпшити корпоративну соціальну відповідальність; удосконалити політику прозорості й розкриття достовірної інформації, налагодження співпраці підприємств з органами державної і місцевої влади; налагодження стосунків підприємства з фінансовими посередниками через процес аутсорсингу, тобто передачі підприємствами функцій депозитарію щодо виконання інвестиційної політики; надання пільг інвесторам тощо.

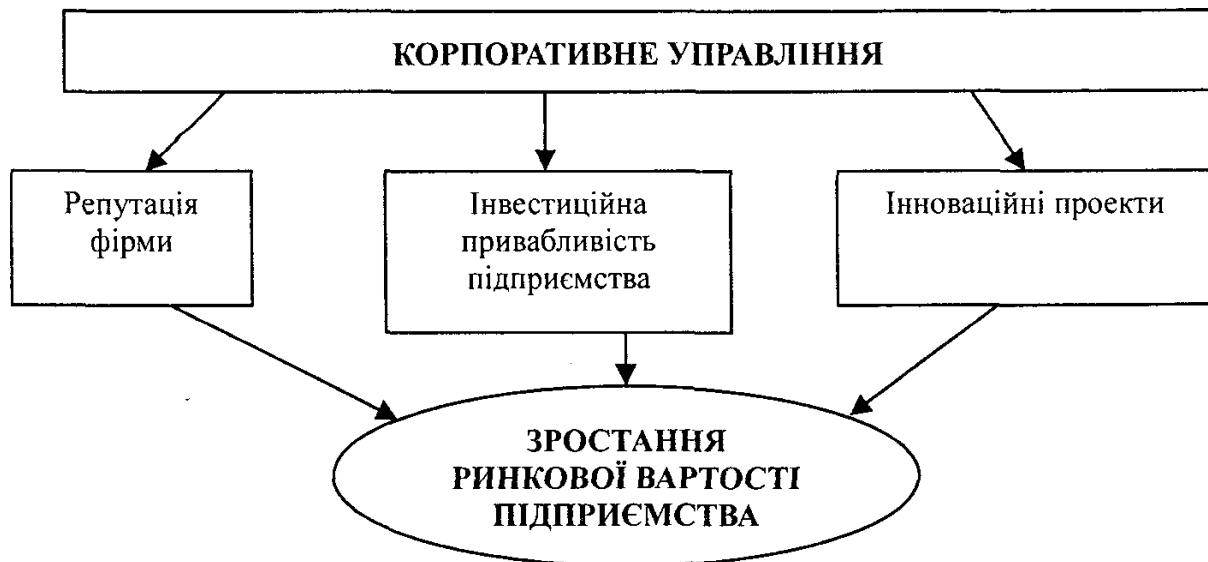

Рис.1 Взаємозв'язок корпоративного управління і ринкової вартості підприємства. Таким чином, забезпечення стійкого фінансово-господарського стану підприємства, зростання його ринкової вартості та інвестиційної привабливості за сучасних умов господарювання не можливе без переходу до корпоративної моделі управління, що передбачає максимально повне задоволення потреб всіх груп суб'єктів, зацікавлених у діяльності конкретного підприємства. Отже, вартість підприємства зростає коли на

основі якісного корпоративного управління приймаються виважені та обґрунтовані управлінські рішення, що призводять до покращення інвестиційної привабливості підприємства.

Список використаних джерел

1. Звіт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2009 рік [Електронний ресурс] : Бир://www.ssmsc.gov.ua/ShowPage.aspx?PageIII= 12
2. Шульга І.П. Аналіз стану корпоративного управління в акціонерних товариствах України [Електронний ресурс] / І.П. Шульга // Ефективна економіка. - 2010. - №12. - <http://www.economy.nayka.com.ua>
3. Гурченков О.П., Чиж О.В. Напрямки змін системи корпоративного управління з метою пристосування до кризових умов [Електронний ресурс] / О.П. Гурченков, О.В.Чиж.// Вісник НУК. - Режим доступу: <http://ev.nuos.edu.ua/en/content>
4. Коупленд Т. Стоимость компаний: оценка и управление [Текст] / Т. Коупленд, Т. Коллер, Дж. Муррин : Пер. с англ. - М. : Олимп-Бизнес, 1999. - 578 с.
5. Момот Т.В. Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління акціонерними товариствами: теорія, методологія і практика: автореф. дис. на здобуття ступеня доктора екон. наук: спец. 08.07.03 - економіка будівництва / Т.В. Момот.Харків, 2006. - 41 с.
6. Момот Т. В. Вартісно-орієнтоване корпоративне управління від теорії до практичного впровадження [Текст] / Т. В. Момот. - Харків : ХНАМГ, 2006. - 380 с.
7. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: навч. посіб. / В.А. Євтушевський.К.: Знання-Прес, 2002. -317 с.
8. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству «Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій» від 23.02.1998 N22 <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1036.155.0>

***Annotation.** The general principles concerning the understanding of enterprise's market value and corporate governance are defined in the article. It is offered to consider the influence of corporate governance on growth of enterprise's market value through a prism of enterprise's investment appeal.*

***Key words:** market value of the enterprise, corporate governance, corporation, joint-stock company, investment appeal of the enterprise*